

Що #інфоволонтери мають знати про вакцинацію від COVID-19?

БАЗОВА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВАКЦИНАЦІЮ ВІД ЛІКАРІВ ТА ЕКСПЕРТІВ

Кожен українець, незважаючи на належність до групи професійного або медичного ризику, може захистити себе від COVID-19.

Вакцинуватись повинні всі, хто мають на це право.

Щеплення – найбільш ефективний спосіб захистити себе від важкого перебігу COVID-19, госпіталізації та смерті від цієї хвороби.

Вакцини проти COVID-19 не гарантують 100% захисту від захворювання, тому у період пандемії навіть після щеплення потрібно дотримуватися протиепідемічних правил: носити маску, тримати дистанцію, уникати скупчень людей та мити руки.

У зоні найвищого ризику важкого перебігу та смерті від COVID-19 – люди 60+, люди із супутніми захворюваннями, як-от цукровий діабет, серцево-судинні, онкологічні захворювання та ті, хто щоденно контактує з великою кількістю людей, наприклад медики, освітяни, працівники державних органів. Вони мають найвищий ризик важкого перебігу COVID-19, його тяжких наслідків або смерті після, тому повинні вакцинуватись першочергово.

ЦИФРИ

ЗАГАЛЬНІ

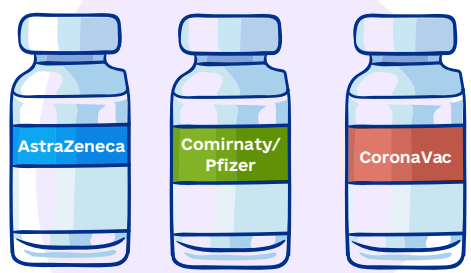
- **82% усіх померлих від COVID-19 в Україні – це люди старші 60 років.**
- **99,2% померлих від коронавірусу в Україні за останні 3 місяці були невакциновані.**
- **97% госпіталізованих із COVID-19 у вересні українців були невакциновані.**
- **Вакциновані люди в 8 разів рідше заражаються і в 25 разів рідше зазнають госпіталізації або смерті**

(дані Центрів з контролю та профілактики захворювань у США https://bit.ly/CDC_breakthrough_infections).

ЯКА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВАКЦИН?

- **AstraZeneca:** За останніми даними досліджень у реальних умовах, тобто після того, як десятки мільйонів людей у всьому світі щепилися цією вакциною, дві дози AstraZeneca захищають від важкої хвороби та госпіталізації з ефективністю **92% для штаму коронавірусу «Дельта» та 86% для штаму «Альфа»** (bit.ly/UK_delta). Різні дослідження показали, що вакцина **на 80% зменшує ризик заразитися коронавірусом** (bit.ly/3F0LtNe) та **майже у два рази зменшує ризик інфікувати невакцинованих близьких і рідних, якщо людина все ж захворіє** (bit.ly/3CXs9Pe).

- **CoronaVac:** дослідження серед мешканців Китаю віком 18–59 років, які здійснював центр контролю та профілактики захворювань в Гуанчжоу в травні 2021 року під час спалаху захворюваності на штам «Дельта», виявили, що **дві дози вакцини мали ефективність 59% проти симптоматичного захворювання на COVID-19, 70,2% проти середньої форми тяжкості захворювання і 100% проти важких випадків** (bit.ly/CoronaVac_Delta)
- **Comirnaty/Pfizer:** згідно з результатами британського дослідження, опублікованими в авторитетному науковому виданні «The New England Journal of Medicine» в серпні 2021 року, вакцина Comirnaty/Pfizer має **ефективність 93,7% проти симптоматичного захворювання, викликаного штамом «Альфа», та 88% для штаму «Дельта»** (bit.ly/vaccines_Delta).

ЯКІ ВАКЦИНИ Є В УКРАЇНІ ТА ЯК ВОНИ ПРАЦЮЮТЬ?

В Україні доступні 3 вакцини: AstraZeneca, CoronaVac від Sinovac, Comirnaty від Pfizer. Кожна з цих вакцин ефективно запобігає тяжкому перебігу хвороби й рятує життя. Але вони працюють лише тоді, коли потрапляють до організму.

Векторна вакцина

(рекомбінатна)

AstraZeneca
(Vaxzevria, CoviShield та SKBio)

Використовує **МОДИФІКОВАНИЙ ВІРУС (ВЕКТОР)**, у який вмонтована «інструкція» для виготовлення шиповидного білка SARS-CoV-2, вектор доставляє її в клітину. Імунна система розпізнає антигени й у відповідь виробляє антитіла та Т-клітини. Так вакцина формує імунітет.

Інактивована вакцина

CoronaVac/
Sinovac Biotech

Містить у своєму складі **ІНАКТИВОВАНИЙ (ТОБТО «ВБИТИЙ») ВІРУС**. Організм реагує на нього та виробляє імунітет.

мРНК-вакцина

Comirnaty/
Pfizer-BioNTech,
Moderna

МІСТИТЬ МОЛЕКУЛИ мРНК, яка кодує шипоподібний білок коронавірусу. Потрапляє в клітини організму людини й надає їм «інструкцію», як створити цей білок. Імунна система розпізнає, що білок не належить людині, та виробляє антитіла до нього. Так організм вчиться, як захиститися від справжнього вірусу.

ЯК ЗАПИСАТИСЯ НА ЩЕПЛЕННЯ?

- До центру масової вакцинації можна записатися онлайн через медичну інформаційну систему (наприклад, Helsi, Доктор Елекс, Медстар, МедЕйр тощо) або за телефоном центру. Детально на vaccination.covid19.gov.ua або за номером 0 800 60 20 19.
- До пунктів щеплення можна записатися за номером реєстратури закладу охорони здоров'я, на базі якого створений пункт. Контакти на vaccination.covid19.gov.ua або за номером 0 800 60 20 19.

ЩО РОБИТИ У ДЕНЬ ВАКЦИНАЦІЇ?

Для того, щоб отримати щеплення, потрібно мати з собою паспорт та ідентифікаційний код. Декларацію з сімейним лікарем мати необов'язково.

Перед вакцинацією **не потрібно здавати ПЛР-тест на коронавірус** чи на антитіла до нього. Так само не потрібно робити обстеження чи аналізи, як-от загальний аналіз сечі чи крові або міряти тиск.

Усі, хто отримує вакцину, мають залишатися в пункті щеплення протягом щонайменше 30 хвилин після уколу. Це дозволить медичним працівникам спостерігати за реакцією. У разі алергічної реакції, працівники пункту нададуть людині необхідну допомогу. Перед вакцинацією можна ознайомитися зі складом вакцин в інструкціях та обговорити це питання із сімейним лікарем.

ХРОНІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ І ВАКЦИНАЦІЯ

Хронічні хвороби не є протипоказанням до щеплення. Навпаки, люди з хронічними захворюваннями ризикують важче перенести COVID-19, а тому потребують захисту, який дає вакцинація.

ЯК ВАКЦИНУЮТЬ ЛЮДЕЙ ІЗ ХВОРОБАМИ, ПРО ЯКІ ПИТАЮТЬ НАЙЧАСТІШЕ:

Алергія на компоненти вакцини

Якщо людина знає, на що у неї алергія, то ознайомитися зі складом вакцини можна:

- на сайті vaccination.covid19.gov.ua;
- в інструкції на сайті Державного експертного центру МОЗ (www.dec.gov.ua);
- у медпрацівників, які проводять вакцинацію;

За наявності алергії на один із компонентів варто щепитися іншою вакциною.

Сезонна чи побутова алергія

Не є протипоказанням для вакцинації.

Люди з полінозом чи алергійним ринітом можуть щепитися навіть в період загострення хвороби.

Бронхіальна астма, серцево-судинні захворювання, діабет

Люди з цими хворобами ризикують важко захворіти на COVID-19 та отримати ускладнення. Тому їм необхідна вакцинація.

Онкологічні хвороби

Люди з онкологією в групі ризику і можуть важко перенести COVID-19.

Втім, якщо людина проходить курс імуносупресивної терапії, вакцинація може не мати належного ефекту. Тому варто порадитися з лікарем, коли саме краще зробити щепленням.

Для щеплення можна використати будь-яку з наявних в Україні вакцин від COVID-19.

Детальні рекомендації, як щепити людей з онкологією – bit.ly/NTHEI_onco

Аутоімунні/системні захворювання

У таких людей імунна відповідь на вакцину може бути слабшою.

Попри це, їм потрібно вакцинуватися від коронавірусної хвороби, оскільки захворювання на COVID-19 може бути для них смертельним.

Рекомендації, як щепити людей з аутоімунними хворобами, дивіться у підпункті 5.6 пункту 5 Наказу МОЗ України від 11.10.2019 № 2070 (bit.ly/MOZ_2070).

ВІЛ-інфекція

Люди з ВІЛ у групі ризику тяжкого перебігу COVID-19, тому їм необхідно щепитися.

Вакцини не можуть спричинити захворювання навіть на тлі імунодефіциту, бо не є живими, «повноцінними» вірусами.

Серйозні порушення згортання крові (коагулопатії)

Для щеплення людей з коагулопатіями використовують тонку голку (розмір 23G або менше). Після введення вакцини сильно натискають на місце введення (без тертя) протягом щонайменше 2 хв.

Пацієнту або членам сім'ї обов'язково повідомляють про ризик розвитку гематоми від ін'єкції.

Якщо у вас є додаткові запитання щодо вакцинації та ваших супутніх захворювань, будь ласка, порадьтеся із вашим сімейним чи профільним лікарем.

ПРОТИПОКАЗАННЯ ДО ВАКЦИНАЦІЇ

- Важка **алергічна реакція на попередню дозу** вакцини є протипоказанням до щеплення конкретною вакциною;
- **Гіперчутливість до одного з компонентів вакцини** (дізнатися склад вакцини можна на сайті vaccination.covid19.gov.ua, в інструкції на сайті Державного експертного центру МОЗ www.dec.gov.ua або в медпрацівників, які проводять вакцинацію);
- **Температура тіла вище 38°C.**

Вакцину CoronaVac/Sinovac Biotech не рекомендують застосовувати тим, хто:

- вагітні чи годують грудьми;
- мають синдром Гієна-Барре, поперечний мієліт чи демієлінізацію в анамнезі.

РЕАКЦІЇ НА ЩЕПЛЕННЯ

Можливі реакції на щеплення:

- почервоніння, біль, набряк у місці ін'єкції;
- лихоманка чи озноб;
- головний біль;
- біль у м'язах чи суглобах;
- біль у животі;
- біль у горлі;
- кашель чи нежить;
- нудота чи блювання;
- діарея;
- втомлюваність;
- сонливість чи безсоння;
- запаморочення.

Ці реакції є нормальними й минають за кілька днів після вакцинації. Вони не є протипоказаннями до вакцинації.

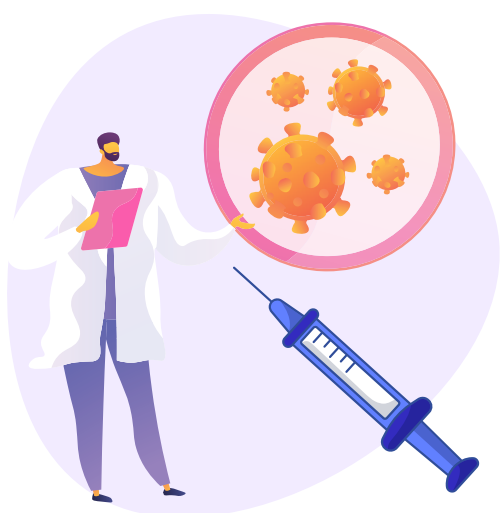
БЕЗПЕЧНІСТЬ ВАКЦИН: ЯК ЦЕ ПЕРЕВІРЯЮТЬ

Перш ніж отримати дозвіл на використання, усі вакцини підлягають дуже суворому тестуванню та перевіркам на безпеку. У клінічних дослідженнях беруть участь десятки тисяч людей, тому можна виявити найпоширеніші реакції та зробити висновки, що вакцина безпечна.

Як зазначає Всесвітня організація охорони здоров'я, клінічні дослідження вакцин зазвичай проводяться в три фази:

- введення вакцини невеликому числу добровольців, щоб оцінити її безпеку,
- потім вакцина вводиться сотням добровольців для подальшої оцінки її безпеки та здатності генерувати імунну реакцію
- наостанок вакцина вводиться тисячам добровольців і проводиться порівняння з аналогічною групою людей, які не отримали вакцину, але отримали продукт порівняння, щоби визначити ефективність препарату і вивчити безпеку з-поміж більшої групи людей.

Раніше весь цей процес був послідовним, тому і займав багато років. Зараз, завдяки безпрецедентним фінансовим інвестиціям та науковому співробітництву, деякі етапи наукових досліджень і розробок здійснювали паралельно. При цьому дотримувались строгих клінічних стандартів. Тому прискорена розробка безпечних вакцин і стала можливою.

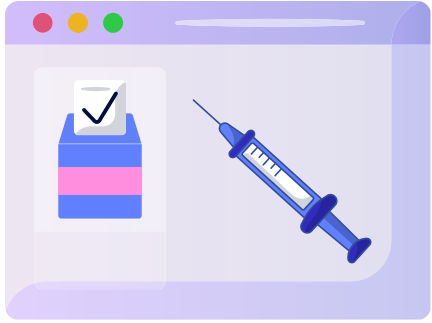

НАСЛІДКИ COVID-19 ЧИ РИЗИКИ ВАКЦИНАЦІЇ: ЩО ГІРШЕ?

Загроза від COVID-19 є абсолютно реальною. Станом на середину жовтня 2021 року, у світі понад 240 мільйонів підтверджених випадків COVID-19 і 4,9 мільйона офіційно підтверджених померлих внаслідок цієї хвороби. У 2020 році у США COVID-19 посів третє місце серед причин смертності після серцево-судинних захворювань а раку.

Частота утворення тромбів як при важкому, так і при легкому перебігу COVID-19 значно вища, ніж після щеплення. Наприклад, частота венозних тромбоемболій (тобто закупорок вен), пов'язаних з COVID-19, становить 14,7%, а в людей, які потрапили до реанімації – 23,2% (bit.ly/3BG0oJT). Натомість підраховано (bit.ly/2Ycv3AW), що тромбоз може статися після щеплення вакциною AstraZeneca приблизно в однієї людини з 50 000 у віці до 50 років (вірогідність 0,002%) та в однієї людини на 100 000 осіб віком від 50 років (вірогідність 0,001%).

Також дослідження показують, що близько 50% людей, госпіталізованих з важким перебігом COVID-19, матимуть проблеми з серцем навіть через місяці після одужання (bit.ly/3k1fHa9). Після щеплення мРНК-вакци-нами були зареєстровані надзвичайно рідкісні випадки міокардиту (запалення серцевого м'яза) та перикардиту (запалення зовнішньої оболонки серця). В Європі частота таких випадків після щеплення вакциною Comirnaty від Pfizer-BioNTech становила 0,00016%, після щеплення вакциною Moderna – 0,00019% (bit.ly/2ZLWUc2). Це менше навіть однієї тисячної відсотка.

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ З БІЛЬШ ДЕТАЛЬНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ

Усе про вакцинацію від COVID-19 в Україні:
vaccination.covid19.gov.ua

Вайбер-канал МОЗ України: bit.ly/3w65a0a

Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні:
unicef.org/ukraine/

Канал Катерини Булавінової, медичного експерта Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні: <http://surl.li/agmfm>

Серія «Хвилиночку!»: Катерина Булавінова коротко про важливі речі у контексті пандемії COVID-19: <http://surl.li/agmfo>

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ):
<https://www.who.int/topics/vaccines/en>

Будь ласка, не давайте медичних порад, якщо ви не лікар/-ка! Якщо відповідей нема у матеріалах, допоможіть людині отримати фахову відповідь у сімейного лікаря або в контакт-центрі МОЗ за номером 0 800 60 20 19.